

מי שפונגם אפלו מצוה אחת של התורה, כאלו פגם בדמות האמונה, שהרי כל הפרקים והאיברים בדמות אדם, ולכן הכל עולה בסוד היחוד. ועל זה ישראל הם גוי אחד, שפתוב (יחזקאל לד) ואתן צאני צאן מרעיתי אדם אתם. וכתוב (שמואל ב ז) מי כעמך פישראל וגו'.

רבי יצחק היה שכיח קמיה דרבי אלעזר, אמר ליה, ודאי רחימו דקודשא בריך הוא, דבר נש רחים ליה, לא אתער אלא מלבא, בגין דלבא איהו אתערוותא לאתערא לגביה רחימו, (ורחמנא לבא בעי) אי הכי, אמאי פתיב בכל לבבך, ולבתר ובכל נפשך. דמשמע דתרין גוונין אינון, חד לבא, וחד נפשא, אי לבא הוא עקרא, מאי בעי נפשא. אמר ליה, ודאי לבא ונפשא תרין אינון, ואתאחדן לחד. דהא לבא ונפשא וממונא, בלהו אתאחדן דא בדא, ולבא איהו עקרא ויסודא דכלא. והא דאתמר בכל לבבך, בתרין ליבן איהו, דאינהו תרין יצרין, חד יצרא טבא, וחד יצרא בישא, ותרין אלין כל חד וחד אקרי לב, דא (ד קס"ג ע"א) אקרי לב טוב, ודא אקרי לב רע. ובגין כן איהו לבבך, דאינון תרין, יצר הטוב ויצר הרע.

וזה שנאמר בכל לבבך, בשני לבבות הוא, שהם שני יצרים, אחד יצר טוב ואחד יצר רע. ושני אלה, כל אחד ואחד נקרא לב. זה נקרא לב טוב, וזה נקרא לב רע. ומשום כן הוא לבבך, שהם שנים, יצר הטוב ויצר הרע.

ובבבך נפשך? ובנפשך היה צריך להיות! מה זה ובבך נפשך? הבבך הזה לשם מה? אלא להכליל נפש ורוח ונשמה. זהו ובבך נפשך, ובכל מאדך, שאוחזת הנפש הזו. ובכל מאדך, אף כן כמה מינים הם של ממון, כלם משנים אלה מאלה, ועל זה פתוב בכל. אהבת הקדוש ברוך הוא למסר לו כל זה, לאהב אותו בכל אחד ואחד.

ואם תאמר, ביצר הרע איך אדם יכול לאהב אותו, שהרי יצר הרע

דאורייתא, פאלו גרע דיוקנא דמהימנותא, דהא כלהו שייפין ואברין בדיוקנא דאדם, ובגין כן פלא סלקא ברזא דיחודא. ועל דא, ישראל אינון גוי אחד, דכתיב, (יחזקאל לד) ואתן צאני צאן מרעיתי אדם אתם. וכתוב (שמואל ב ז) מי כעמך פישראל וגו'.

רבי יצחק היה שכיח קמיה דרבי אלעזר, אמר ליה, ודאי רחימו דקודשא בריך הוא, דבר נש רחים ליה, לא אתער אלא מלבא, בגין דלבא איהו אתערוותא לאתערא לגביה רחימו, (ורחמנא לבא בעי) אי הכי, אמאי פתיב בכל לבבך, ולבתר ובכל נפשך. דמשמע דתרין גוונין אינון, חד לבא, וחד נפשא, אי לבא הוא עקרא, מאי בעי נפשא. אמר ליה, ודאי לבא ונפשא תרין אינון, ואתאחדן לחד. דהא לבא ונפשא וממונא, בלהו אתאחדן דא בדא, ולבא איהו עקרא ויסודא דכלא.

והא דאתמר בכל לבבך, בתרין ליבן איהו, דאינהו תרין יצרין, חד יצרא טבא, וחד יצרא בישא, ותרין אלין כל חד וחד אקרי לב, דא (ד קס"ג ע"א) אקרי לב טוב, ודא אקרי לב רע. ובגין כן איהו לבבך, דאינון תרין, יצר הטוב ויצר הרע.

ובבבך נפשך, ובנפשך מיבעי ליה, מאי ובבך נפשך, האי בכל אמאי. אלא לאכללא נפש ורוח ונשמה, דא איהו ובבך נפשך, בכל מה דאחיד האי נפש. ובבך מאדך, אוף הכי כמה זינין אינון דממונא, בלהו משניין אלין מאלין, ועל דא כתיב בכל. רחימו דקודשא בריך הוא, לממסר ליה כל דא, למרחם ליה בכל חד וחד.

ואי תימא, ביצר הרע היך יכול בר נש למרחם ליה, דהא יצר הרע מקטרגא איהו, דלא